

Nr 178.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter.

(2:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t (punkten 252 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1938) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för budgetåret 1938/39 beräkna, bland annat, till dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter ett förslagsanslag av 16,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 8 april 1938 dagtecknad proposition (nr 293), under åberopande av vid sistnämnda proposition fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, bland annat, att till dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1938/39 anvisa ett förslagsanslag av 16,000,000 kronor.

Enligt sistnämnda statsrådsprotokoll har departementschefen yttrat bland annat följande:

Vid min anmälan denna dag av proposition angående ändrade pensionsbestämmelser för lärare vid folk- och småskolor m. fl. framhöll jag, att de sakkunniga för utredning rörande folk- och småskollärarnas tjänste- och familjepensionering, vilka bland annat för nämnda pensionering förordat införande av ett system med pensionsavdrag i stället för hittills tillämpade anordning med pensionsavgifter, av praktiska skäl och med beaktande av den ställning, 1936 års lönekommitté intagit till frågan om sättet för beräkning av dyrtidstillägg, icke funnit skäl föreslå någon ändring i den för ifrågavarande befattningshavare nu gällande bestämmelsen, att dyrtidstillägget skall beräknas å avlöningsförmånerna utan avdrag för befattningshavarens bidrag till pensionering. Jag ansluter mig till denna ståndpunkt. I samma proposition har framlagts förslag om rätt för lärare vid folk- och småskolor m. fl. att i visst fall erhålla uppskjuten livränta. Å sådan bör, i likhet med vad som enligt kungörelse den 17 maj 1935 (nr 171) gäller i fråga om uppskjuten livränta enligt civila och militära tjänstepensionsreglementena samt tjänstepensionsreglementet för arbetare, dyrtidstillägg icke utgå. Då en rörlig del ingår i de föreslagna nya familjepensionerna, bör ej heller å dessa utgå dyrtidstillägg.

Avlöningsreglementet den 30 september 1937 (nr 868) för lärare vid folk- och småskolor äger icke tillämpning å övningslärare. Beträffande timlärare

gäller, att timlärare i läsämne äger åtnjuta arvode enligt de i 34 § i reglementet meddelade föreskrifterna. Enligt bestämmelserna angående statsbidrag till avlöning av lärare vid folk- och småskolor m. m. utgår statsbidrag till avlönande av timlärare i läsämne, där ej skolöverstyrelsen för visst fall annorlunda medgivit, allenast till skoldistrikt, där överlärare är anställd, och i den mån timlärare förordnats att meddela undervisning det antal veckotimmar, varmed överlärarens undervisningsskyldighet enligt av överstyrelsen fastställd instruktion understiger 30 veckotimmar. Vid årets riksdag har härutinnan vidtagits den ändringen, att statsbidrag, med visst undantag, medgivits jämväl till arvoden åt annan timlärare än timlärare i läsämne, under förutsättning dock att berörda arvoden ej uppgå till högre belopp än de i 34 § avlöningsreglementet angivna timlärararvodena. Då dyrtidstillägg utgår å omförmälda arvoden till timlärare i läsämne, torde dylikt tillägg böra utgå jämväl å sådana arvoden till annan timlärare, till vilka statsbidrag utgår.

I proposition den 3 mars 1938 (nr 230) har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lönerreglering från och med den 1 januari 1939 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och högre folkskolor. Efter det lönerregleringen trätt i kraft, torde dyrtidstillägg böra utgå till ifrågavarande lärare enligt samma grunder, som gälla för statens befattningshavare vid s. k. nyreglerade verk. Kostnaden härför bör bestridas av statsmedel.

I övrigt förordar jag, att dyrtidstillägg under nästa budgetår må åtnjutas enligt samma grunder, som gälla för innevarande budgetår.

Bankoutskottet har i utlåtande nr 60 hemställt, att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts berörda proposition angående ändrade pensionsbestämmelser för lärare vid folk- och småskolor m. fl. Statsutskottet har i utlåtande nr 156 tillstyrkt Kungl. Maj:ts i omförmälda proposition nr 230 framlagda förslag om att hela kostnaden för eventuellt utgående dyrtidstillägg till lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och högre folkskolor må utgå av statsmedel ävensom i huvudsak biträtt Kungl. Maj:ts i sistnämnda proposition i övrigt framställda förslag.

Utskottet. Utskottet, som biträder vad departementschefen enligt det föregående yttrat och som lämnar de föreliggande anslagsberäkningarna utan erinran, hemställer alltså,

att riksdagen må till *Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter* under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1938/39 anvisa ett *förslagsanslag* av 16,000,000 kronor.

Stockholm den 27 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Hansén*, *Asplund*, *Bergström*, *Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Pauli*, *Andrén* och *Ström* i Lidköping; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Magnusson* i Skövde, *Strindlund*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Persson* i Falla, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Isacsson*, *Weijne* och *Erlander*.
